

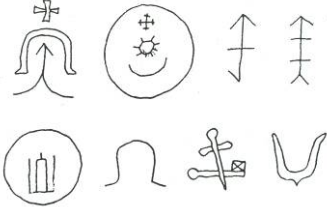
**2011 METŲ LIETUVOS MOKSLEIVIŲ ISTORIJOS OLIMPIADOS
„LIETUVOS VALSTYBĖS SIENŲ IR PLOTO RAIDA XIII-XX a.“
II –OJO ETAPO UŽDUOTYS**

I DALIS

Atlikdami testo užduotis, savo pasirinktų atsakymų variantų raides įrašykite į lentelę, esančią žemiau užduočių. Į klausimus nuo 1 iki 30 yra tik po vieną teisingą atsakymą. (iš viso 30 taškų)

1. Pirmoji valstybė 1918 m. vasario 16 d. akto pagrindu pripažinusi Lietuvos nepriklausomybę buvo: A Islandija; B Sovietų Rusija; C Suomija; D Vokietija.	2. Vokietija Klaipėdos kraštą Lietuvai pripažino: A 1923 m.; B 1924 m.; C 1928 m.; D 1929 m.	3. Lietuvių politikas, XX a. 4-ojo dešimtmečio pabaigoje raginęs Lietuvos užsienio politiką orientuoti į Vokietiją, buvo: A Antanas Merkys; B Antanas Smetona; C Kazys Škirpa; D Juozas Urbšys.
4. Lietuvos politikas, pirmasis pakvietęs lietuvius savanorius ginti šalies nepriklausomybės, buvo: A Kazys Grinius; B Antanas Smetona; C Mykolas Sleževičius; D Augustinas Voldemaras.	5. 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės aktas pirmą kartą buvo paskelbtas laikraštyje: A „Dabartis“; B „Laisvė“; C „Lietuvos aidas“; D „Tauta“.	6. Klaipėdos sukilime lietuvių karinėms pajėgoms vadovavo: A Jonas Budrys-Polovinskas; B Ernestas Galvanauskas; C Vincas Krėvė-Mickevičius; D Mykolas Šleževičius.
7. Baltijos Antantė tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos buvo sudaryta Lietuvą valdant ministru pirmininkui: A Jonui Černiui; B Antanui Merkiui; C Vladui Mironui; D Juozui Tūbeliui.	8. Po I ATR padalijimo LDK teritorija sumažėjo iki: A 85 000 km²; B 116 000 km²; C 173 000 km²; D 227 000 km².	9. Paryžiaus taikos konferencijoje Lietuvos delegacijos pirmininku buvo: A Petras Klimas; B Mykolas Sleževičius; C Jurgis Šaulys; D Augustinas Voldemaras.

10. 1940 m. paskutinis Lietuvos pasiuntinys Sovietų Sąjungoje buvo: A Jurgis Baltrušaitis; B Vladas Natkevičius; C Jurgis Šaulys; D Juozas Urbšys.	11. 1009 m. pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėtas Lietuvos vardas yra susijęs su pasieniu. Ten aprašomas veiksmas vyksta nurodant ribą tarp Lietuvos ir: A Lenkijos; B Rusijos; C Šv. Romos imperijos; D Voluinės.	12. 1413 m. pagal Lenkijos pavyzdį etninėje Lietuvoje buvo įkurtos dvi vaivadijos – Vilniaus ir: A Kauno; B Merkinės; C Naugarduko; D Trakų.
13. Šio XV a. Vidurio Europos žemėlapių fragmento autorius yra: A Janas Dlugošas; B Nikolajus Kuzietis; C Fra Mauras; D Klaudijas Ptolemėjas.	14. Kuris kartografas 1665 m. parengė pirmąjį atskirą Vilniaus ir Trakų vaivadijų žemėlapi? A Tomas Makovskis. B Gerardas Merkatorius. C Juozapas Narūnavičius Naronskis. D Nikolas Sansonas d'Abbevillis.	15. Valdant Traideniui, etninės lietuvių žemės buvo suldytos į vientisą etninį masyvą, kurio aiškiu politiniu, administraciniu ir prekybiniu centru tapo: A Kernavė; B Trakai; C Vilnius; D Voruta.
16. Didysis Lietuvos kunigaikštis Jogaila nėra susijęs su šia sutartimi: A Dovydiškių; B Dubysos; C Horodlės; D Salyno.	17. Spręsti teritoriniams ginčams tarp LDK ir Ordino imperatorius Zigmantas Liuksemburgietis 1412 m. paskyrė arbitrą: A Brunoną Bonifacijų; B Benediktą Makrą; C Gerardą Merkatorių; D chaną Tochtamyšą.	18. Kuris mūšis aprašytas šioje poeto Algimanto Baltakio eilėraščio ištraukoje? „Tešias ligi šiol kova nuožmi, Ten Žygimantas su Švitrigaila, Kertas, pikto priešo remiami, Negi jam lietuvių kraujo gaila.“ A Pabaisko. B Pilėnų. C Rūdavos. D Strėvos.

19. Krėvos sutartyje Lietuvos didysis kunigaikštis Jogaila neįsipareigojo: A Atlyginti Austrijos princui Vilhelmui už vedybų sutarties netesėjimą; B Pasikrikštyti su visais savo valstybės gyventojais pagonimis; C Savo jėgomis ir lėšomis atgauti ir sugrąžinti Lenkijai priklausančias žemes; D Suteikti Vytautui Lietuvos didžiojo kunigaikščio titulą.	20. Vilniaus ir Vilniaus srities perdavimo Lietuvai sutartį papildantis protokolas buvo pasirašytas: A 1939 m. spalio 10 d.; B 1939 m. spalio 16 d.; C 1939 m. spalio 27 d.; D 1939 m. rugpjūčio 3 d.	21. Sutartį dėl Lietuvos ir Rusijos sienos delimitavimo bei ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo Baltijos jūroje nustatymo pasirašė: A. Valdas Adamkus; B. Algirdas Brazauskas; C. Vytautas Landsbergis; D. Rolandas Paksas.
22. Kuris iš šių asmenų nepasirašė po Suvalkų sutartimi? A Bronius Kazys Balutis. B Mykolas Biržiška. C Valdemaras Čarneckis. D Petras Klimas.	23. Kurio iš šių asmenų vardu vadinama 1919 m. liepos 26 d. Antantės tarp Lietuvos ir Lenkijos nustatyta demarkacinė linija? A Ferdinando Fošo. B Pauliaus Hymanso. C Džeimso Simpsono. D Georgo Kerzono.	24. Lietuva priimta į Tautų Sąjungą: A 1919 m.; B 1920 m.; C 1921 m.; D 1922 m.
25. Iliustracijoje pavaizduoti ženklai XIV ir XV a. buvo naudoti: A Burtais būsimo mūšio baigčiai nustatyti; B Laiškams į kitas Europos šalis rašyti; C LDK pareigūnų pareigybėms atskirti; D Lietuvos valstybės sienoms žymėti.	26. 1634 m. Vladislovo Vazos įsakymu LDK išdininkas privalėjo išsiųsti į Varšuvą trofėjines morkas, atimtas iš Rusijos kariuomenės. Kokio karo metu tai įvyko? A Livonijos karo. B Smolensko karo. C Šiaurės karo. D Tvano karo.	27. Po III ATR padalijimo Lietuvos žemės atitekusios Rusijai buvo padalintos į tris dalis: Vilniaus, Gardino ir Kauno gubernijas. Kuris iš nurodytų pavietų neįėjo į Vilniaus gubernijos sudėtį? A Ašmenos. B Trakų. C Upytės. D Užnerio.

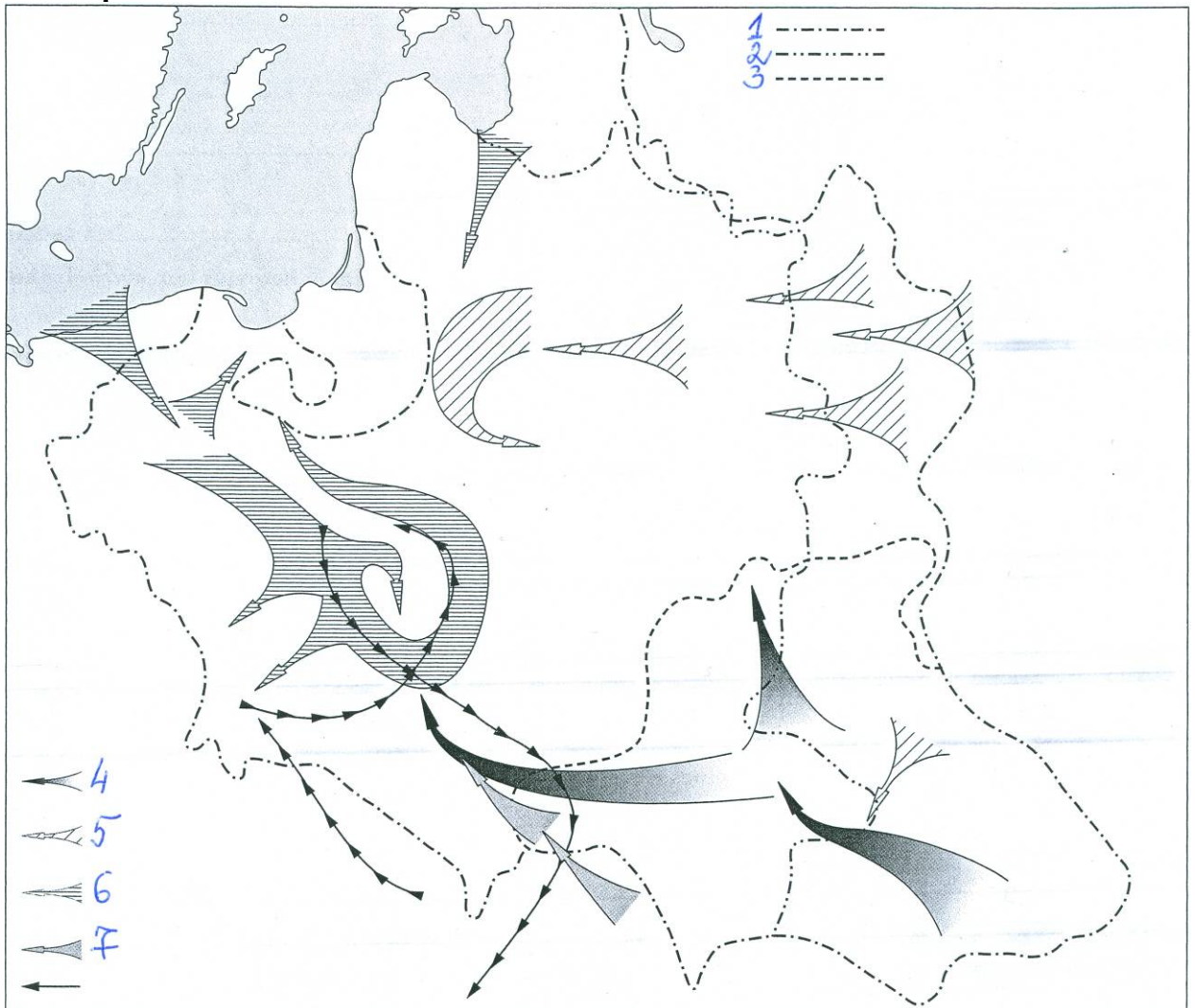
28. Su kuriuo priešū kariautą karą galima laikyti pirmuoju Lietuvos valstybės karu dėl Baltijos jūros ? A su kryžiuočių ordinu. B su Rusija dėl Livonijos. C su Švedija dėl Livonijos. D su vikingais.	29. Kada pirmą kartą Livonijos ordino teritorija teisiškai atiteko Lietuvai ? A 1253. B 1435. C 1561. D 1721.	30. Kuriai valstybei priklausė Klaipėda 1629-1635 m. laikotarpiu ? A ATR. B LDK. C Prūsijai. D Švedijai.

I DALIES ATSAKYMAI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

II DALIS

Žemėlapis

Remdamiesi žemėlapiu ir žiniomis, atsakykite į 31-42 klausimus (iš viso 17 taškų).

31. Įvardykite Lietuvos istorinį procesą, atsispindintį žemėlapyje:

..... 1 taškas

32. Paaškindite 4 žemėlapiu legendos ženklo reikšmę.

..... 1 taškas

33. Paaškindite 5 žemėlapiu legendos ženklo reikšmę.

..... 1 taškas

34. Kaip tarpusavyje susiję 4 ir 5 legendos ženklai ?

..... 1 taškas

35. Paaiškinkite 6 žemėlapyje legendos ženklų reikšmę. Kuria etninės Lietuvos dalį ir kaip jis palietė?

.....
..... 2 taškai

36. Paaiškinkite 1,2,3 žemėlapyje legendos ženklų reikšmes.

.....
..... 3 taškai

37. Kuo Lietuvai svarbūs 1655 metai ? Pateikite ne mažiau kaip du argumentus.

..... 2 taškai

38. Kas buvo oficialus Lietuvos valdovas žemėlapyje vaizduojamu laikotarpiu ?

..... 1 taškas

39. Kuris garsus Lietuvos istorikas tarp išvardintų nėra parašęs specialių mokslinių darbų apie žemėlapyje vaizduojamas Lietuvos užsienio politikos problemas ? 1 taškas

- A Konstantinas Avižonis
- B Alfredas Bumblauskas
- C Adolfas Šapoka
- D Antanas Tyla

40. ATR žemėlapyje nurodytu laikotarpiu kariavo dar su viena žemėlapyje nevaizduojama valstybe. Nurodykite, su kuria.

..... 1 taškas

41. Jonušas Radvila, Povilas Sapiega, Vincentas Gosievskis, Mykolas Kazimieras Pacas. Kokios politinės pareigos aptariamam laikotarpiu sieja visas šias istorines asmenybes?

..... 1 taškas

42. Pažymėkite žemėlapyje ir aiškiai įvardinkite bet kuriuos du istorinius įvykius ar objektus, tiesiogiai susijusius su vaizduojamu laikotarpiu ar istorine problema. Pažymėta gali būti mūšiai, sutarčių sudarymo vietos, etnonų žūties vietos, miestai, teritorinės netektys.

2 taškai

III DALIS

Remdamiesi šaltiniais A, B, C, D ir žiniomis, atsakykite į 43-54 klausimus (iš viso 18 taškų).

Šaltinis A

Iš Lietuvos vyriausybės notos Sovietų Rusijos vyriausybei:

Lietuvos Vyriausybė mato tame suverenių Nepriklausomos Lietuvos Valstybės teisių, bei jos žemių neliečiamybės laužymą, protestuoja prieš įsiskverbimą į Lietuvą Rusijos Tarybų Respublikos ginkluotos pajėgos, ir tikisi, kad jos Vyriausybė, neatidėliojant, atšauks ir išves iš Lietuvos Valstybės teritorijos savo ginkluotus būrius.

Rusijos Tarybų Respublikos Vyriausybei neišpildžius virš minėto reikalavimo, Lietuvos Vyriausybė bus priversta padaryti tinkamų žingsnių Lietuvos Valstybės žemių neliečiamybei ir jos piliečių nuosavybei apsaugoti.

Šaltinis B

Iš 1920 m. spalio 7 d. Lietuvos vyriausybės notos Lenkijos užsienio reikalų ministrui:

Jau keliais atvejais Lietuvos Vyriausybė yra pareiškusi esanti tvirtai nusistačiusi spręsti draugiškai visus neišspręstus klausimus tarp Lietuvos ir Lenkijos. Lietuvos Vyriausybė įrodė savo taikingumą derybose Suvalkuose, vengdama kraujo praliejimo, kuris galėtų sukliudyti ateityje gerus santykius tarp abiejų valstybių ir apsunkinti išsprendimą klausimų, kurie sukėlė dabartinį konfliktą. Bet štai pasirodė, kad net Suvalkų pasitarimų metu lenkų kariuomenė užpuolė mūsų šė Varėnoje ir užėmė tą vietovę. Be to, mes sužinojome, jog lenkų kariuomenė, nepaisydama pasirašytų paliaubų nuo spalio mėn. 6 d. dešimtos valandos ryto, paleido tą pačią dieną aštuonioliktą valandą šarvuotą traukinį iš Varėnos, kad galėtų pulti mūsų poilsiaujančius dalinius apie Diekšę ir Bartelius. Dar tą pačią dieną lenkų kariuomenė nužygiavo nuo Lydos Vilniaus link. Visi tie žygiai mus verčia kreipti dėmesį į jų prieštaravimą Lenkų Vyriausybės įsipareigojimams Tautų Sąjungai, taip pat ir lenkų delegacijos Suvalkuose pažadams.

Šaltinis C

Ištrauka iš istoriko Juozo Skiriaus straipsnio:

JAV pripažino „Estijos, Latvijos ir Lietuvos vyriausybes“. Atkreiptinas dėmesys į tą faktą, kad pripažįstamos vyriausybės, o ne valstybės. Toks pripažinimas buvo netradicinis ir unikalus diplomatijos istorijoje. Tokiu būdu JAV diplomatai nė kiek nenusikalto didžiarusiams, nes iš esmės jie pripažino autonomines teritorijas su autonominėmis vyriausybėmis, kurios prirėikus autonomiškai ir neskausmingai „sugrįš“ į būsimos demokratinės Rusijos sudėtį. Antra vertus, amerikiečiai laikinai užsitikrino santykius su ribotai pripažintomis Baltijos valstybėmis ir taip, be abejo, sukėlė šių valstybių visuomenių, kurioms nebuvo žinomi diplomatiniai užkulisiai, džiaugsmą.

Šaltinis D

Istoriko Algimanto Kasparavičiaus nuomonė:

Pasirašiusi politinę sutartį su Lietuva, Rusija [Sovietų Sąjunga] sustiprino ar bent jau užkonservavo nepasitikėjimą tarp Lietuvos ir Lenkijos bei praplėtė galimybes plėsti savo hegemoniją į Vakarus. Kita vertus, paktas sužadino viešąją pasaulio opinią, paragino daugiau dėmesio skirti primirštai Vilniaus problemai ir privertė įsitempti tarptautines Europos institucijas. Lietuvos užsienio politikai paktas apskritai buvo reikšmingas. Derybos ir sutartis su Sovietų Sąjunga trumpam iškėlė Lietuvos politiką į europinės politikos lygmenį, kuris brėžtančiai jaunos valstybės diplomacijai buvo itin naudingas. Po šio žygio Kauno politikai aiškiau pamatė savo galimybes ir kritiškai galėjo jas vertinti.

43. Remdamiesi šaltinių informacija, nurodykite dvi Lietuvos užsienio politikos kryptis:

Pirma kryptis: ..... 1 taškas
Antra kryptis: ..... 1 taškas

44. Kokiomis politinėmis aplinkybėmis išleisti šaltiniai A ir B?

Šaltinis A ..... 1 taškas
Šaltinis B ..... 1 taškas

45. Remdamiesi žiniomis, paaiškinkite, kaip bolševikinės Rusijos valdžia reagavo į Lietuvos vyriausybės notą.

..... 1 taškas

46. Remdamiesi žiniomis, nurodykite priemones, kuriomis buvo išspręstas šaltinyje A aprašytas konfliktas.

..... 1 taškas

47. Kuo Lietuvai apariamuojų laikotarpiu buvo svarbios Suvalkų derybos (šaltinis B)?

..... 1 taškas

48. Kodėl po Suvalkų derybų kilo konfliktas tarp Lietuvos ir Lenkijos (šaltinis B)?

..... 1 taškas

49. Remdamiesi žiniomis, nurodykite priemones, kuriomis tų pačių metų pabaigoje buvo sprendžiamas šaltinyje B aprašytas konfliktas.

..... 1 taškas

50. Remdamiesi šaltiniu C ir žiniomis, nurodykite metus, kuriais JAV pripažino „Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybes“. Įvardykite argumentą, kodėl JAV pripažino tik „Estijos, Latvijos ir Lietuvos vyriausybes“?

Metai: ..... 1 taškas

Argumentas: ..... 1 taškas

51. Paaiškinkite šaltinyje C esančius žodžius: „Nebuvo žinomi diplomatiniai užkulisiai“.

..... 1 taškas

52. Įvardykite metus, mėnesį ir dieną, kada buvo pasirašyta šaltinyje D minima Lietuvos ir Sovietų Rusijos sutartis. Koks šios sutarties pavadinimas?

Pilna data..... 1 taškas
Sutarties pavadinimas ..... 1 taškas

53. Kuo minėta sutartis buvo naudinga Lietuvai ir Sovietų Rusijai?

Nauda Lietuvai: ..... 1 taškas
Nauda Sovietų Rusijai: ..... 1 taškas

54. Remdamiesi šaltiniais A, B, D ir žiniomis, įvardykite istorinį įvykį ir jo metus, po kurio 4-jame dešimtmetyje iš esmės pasikeitė Lietuvos ir Lenkijos santykiai? Nurodykite istorinį įvykį ir jo metus, po kurio aptariamuoju laikotarpiu pablogėjo Lietuvos ir Sovietų Rusijos (Sąjungos) santykiai.

I istorinis įvykis:..... Metai..... 1 taškas
I istorinis įvykis:..... Metai..... 1 taškas

Remdamiesi A ir B šaltiniais bei žiniomis, atsakykite į 55 - 63 klausimus (iš viso 11 taškų).

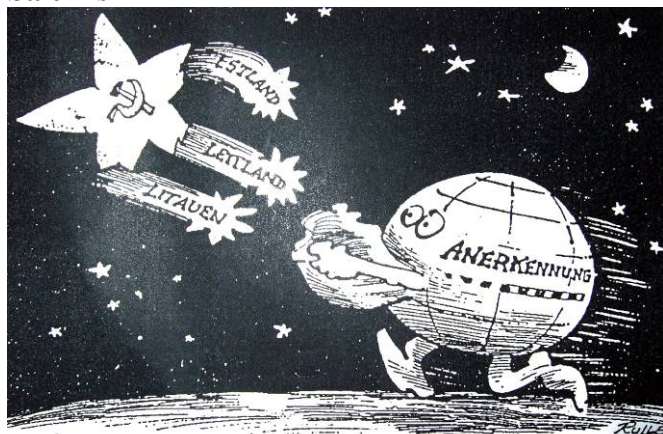
Šaltinis A

Ištrauka iš Vytauto Landsbergio kreipimosi į Lietuvos žmones:

Šiandien yra liūdesio ir rūstybės diena. Žuvo mūsų broliai, žuvo todėl, kad gynė Lietuvą. Bet šiandien, kaip niekada anksčiau, spręsis Lietuvos likimas, ar mes galėsime žengti toliau į nepriklausomybę. Ir jeigu atlaikysime šį puolimą, mūsų padėtis, mūsų ateitis bus daug tvirtesnė ir daug aiškesnė. Jeigu mūsų kelias bus palaužtas, Lietuva atgims vėliau, po kurio laiko, sugriuvus neapykantos ir melo imperijai, kuri jau ir taip griūva. Tai jos paskutinės konvulsijos kaip dvesiančio žvėries draskymaisi. Bet pamėginkime ištvirti šiandien, šitą rūsčią dieną.

Žvelkite į artimo, į draugo akis ir dainuokite. Daina mums padėjo, padėjo šimtmečiais. Ir dabar dainuokime, giedokime šventas giesmes, tik nesiplūskime, nesikeikime ir nesileiskime į muštynes. Tegų mūsų širdyse būna daugiau ramybės, daugiau šviesos ir tikėjimo. O aniems palikime blogus jausmus ir nusikaltimus. Būkime tokie, kokie turime būti, ir mūsų Lietuva bus šviesi ir laiminga! Nekreipkime dėmesio į tuos šaudymus, dainuokime!

Šaltinis B

STERNSTUNDE

Po karikatūra parašyta „Žvaigždžių valanda“, ant gaublio „Pripažinimas“, prie mažų žvaigždžių: „Estija“, „Latvija“, „Lietuva“.

55. Kokiems Lietuvos istoriniams įvykiams nagrinėti skirti šaltiniai A ir B?
 Šaltinis A : ..... 1 taškas
 Šaltinis B : ..... 1 taškas
56. Kuriais metais ir mėnesiais vyko šaltiniuose vaizduojami įvykiai ?
 Šaltinis A Metai ..... Mėnuo..... 1 taškas
 Šaltinis B Metai ..... Mėnuo..... 1 taškas
57. Kokiomis istorinėmis aplinkybėmis sukurtas šaltinis A?
 ..... 1 taškas
58. Kurią valstybę V. Landsbergis įvardija kaip „melo imperiją“?
 ..... 1 taškas
59. Nurodykite pareigas, kurias aptariamuoju laikotarpiu užėmė V. Landsbergis?
 ..... 1 taškas
60. Kodėl V. Landsbergis ypatingą dėmesį skyrė dainai?
 ..... 1 taškas
61. Įvardykite istorinį įvykį, kuris sąlygojo karikatūroje vaizduojamus įvykius.
 ..... 1 taškas
62. Paaiškinkite karikatūroje matomų penkiakampės ir trijų mažų žvaigždžių veiksmų istorinę prasmę.
 .....
 ..... 1 taškas
63. Paaiškinkite po karikatūra parašytus žodžius „Žvaigždžių valanda“.
 ..... 1 taškas

IV DALIS

64. Įvardykite Lietuvos politiką, kuris 1940 m. birželio 15 d. pasakė šiuos žodžius: „Nereikia rusų erzinti jokiais protestais. Mums reikės su jais dirbti, todėl reikia rodyti daugiau nuoširdumo“.

.....1 taškas

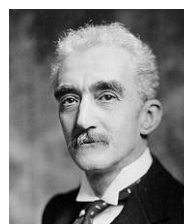
65. Kuriam Lietuvos politikui priklauso šie žodžiai: „Karo mes su niekuo nevedam ir nė vienas iš mūsų kaimynų - vokiečių, ukrainų, rusų ir latvių - neturi pamato ant mūsų užsipuldinėti. Taigi didelių spėkų rubežius saugoti mums ir nereiks“.

.....1 taškas

66. Teisingai susiekite politiką su jo veikla bei nuotrauka. Raidę susieję su atitinkamais skaičiais, rezultatus surašykite žemiau esančioje lentelėje (iš viso 8 taškai).

Normanas H. Davisas

Buvo Tautų Sąjungos Komisijos pirmininku Klaipėdos konvencijai parengti.

A.

1.

2.

Paulius Hymansas

Jo vardu pavadinta Antantės aukščiausiosios tarybos nustatyta laikina rytinė Lenkijos siena.

B.

3.

4.

Lordas Kerzonas

Politikas, pirmininkavęs tiesioginėms Lietuvos ir Lenkijos deryboms.

C.

5.

6.

Džeimsas Simpsonas

Tarpininkavo Lietuvai ir Latvijai derantis dėl sienų nustatymo.

D.

7.

8.

A
B
C
D

67. Nustatykite ir nurodytose vietose įrašykite, kurių Lietuvos didžiųjų kunigaikščių (Mindaugo, Traidenio, Vytenio, Gedimino, Algirdo, Kęstučio, Jogailos, Vytauto, Žygimanto Kęstutaičio, Kazimiero Jogailaičio) veikla apibūdinta pateiktose tekstų ištraukose (iš viso 10 taškų).

I. Atremti Ordino agresiją padėjo jo laikais įvykusi karybos reforma. XIV a. pradžioje iš pašauktinių kariuomenės jau išsiskyrė lietuvių rinktiniai būriai. Pagrindinės jų pareigos buvo karo tarnyba, o tai – riterių luomo užuomazga. Tokia reguliari kariuomenė buvo pranašesnė už pašauktinių būrius.(.....)

II. Buvo ištis neeilinė asmenybė, galėjusi suderinti karvedžio ir politiko savybes. Metraštinių (netgi prieš šalis) teigimu, buvo narsus karvedys, taurus, humaniškas. Paimtas į nelaisvę ir kalinamas (pusę metų) Vokiečių ordino sostinės Marienburgo pilyje. Vieno savo tarnų lietuvių belaisvio Alpo (ar Adolfo) padedamas, persirengęs kryžiuočių drabužiais, pabėgo.(.....)

III. Ir tapęs didžiuoju kunigaikščiu jis nedalyvavo kariniuose lietuvių žygiuose, išskyrus tik tris kartus: [...] Livonijoje, ir [...] bendroje lietuvių – lenkų operacijoje prieš Vokiečių ordiną. Atsisakęs vadovauti Lietuvos kariuomenei, jis ėmėsi koordinuoti kovas su kryžiuočiais diplomatiniais keliais. Šioje srityje joks kitas Lietuvos valdovas nepralenkė jo.(.....)

IV. Iš Moldovos valdovo Aleksandro Gerojo Lvove priėmė vasalo ištikimybės priesaiką. Lenkų antihusitų, ypač Bažnyčios, verčiamas ir vengdamas konflikto su popiežiumi, atsisakė husitų jam siūlomo Čekijos karaliaus sosto. Lenkijos politikai suteikė pastovumo ir saikingumo, antikryžiuotišką kryptį. Jo politika padėjo atremti vokiečių feodalų ekspansiją į Rytus, orientavo Lietuvą į Vakarus, kartu sudarė prielaidas ir sąlygas LDK savarankiškumui ir integralumui silpninti. (.....)

V. Kaip jis pakeitė Švarną, nežinia. Rado blogus Lietuvos santykius su visais kaimynais ir jam teko ne tik stengtis konsoliduoti dėl suirutės pakrikusią valstybę, bet ir keliuose frontuose kovoti su kaimynais. Jo atėjimas reiškė Haličo – Voluinės išstūmimą iš Lietuvos. Pietinės sienos buvo apgintos ir net sustiprintos, Juodojoje Rusijoje apgyvendinant į Lietuvą atbėgančius prūsus, sūduvius, skalvius. Jam valdant buvo atsikratyta tiek haličėnų įtakos, tiek stengiamasi stabdyti besiveržiančius Ordinus. (.....)

VI. Lietuvos valstybės teritorija buvo plečiama kariaujant dviem frontais. Rytuose jis išnaudojo siaurės rytų Rusios kunigaikštysčių nesutarimus ir prisijungė Smolenską, jo valdžią pripažino kai kurie Okos aukštupio kunigaikščiai. Totorių chanas Tochtamyšas išdavė jam jarlyką pagal kurį perleido Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Ordos teises į Kijevo, Vladimiro, Lucko, Podolės ir kt. valsčius. Jo laikais prie Baltijos jūros Lietuvos Didžiąjai kunigaikštystei buvo pripažintas tik siauras pasienio ruožas ties Palanga. (.....)

VII. Reprezentavo visą LDK ir labiau rūpinosi Rytų politika. [...] Svarbiausia politinė problema jam valdant buvo atremti Vokiečių ordiną ir, priėmus krikščionybę, panaikinti LDK politinę izoliaciją nuo Vidurio ir Vakarų Europos [...]. Reikalavo Vokiečių ordiną iškeldinti į totorių valdų – Aukso Ordos – paribį ginti nuo jų LDK pietines valdas bei krikščioniškąją Rusiją.(.....)

VIII. Siekdamas valdžios, kitus kunigaikščius jėga vertė savo vasalais. Jo valdžią turėjo pripažinti Nalšios, Deltuvos, Upytės, Neries žemės, dalis žemaičių. Jo politinėje įtakoje buvo Sūduva, Nadruva, Skalva. Kaip visos Lietuvos valdovas pirmą kartą minimas Eiliuotojoje Livonijos kronikoje. Jo nužudymas ir vėlesnė kova dėl valdžios stabdė LDK galios didėjimą, apsunkino priešinimąsi Vokiečių ordino agresijai, sumenkino Lietuvos tarptautinį prestižą. (.....)

IX. Ties Varna žuvus Lenkijos karaliui Vladislovui Varniečiui, Lenkijos ponai, norėdami atnaujinti asmeninę uniją su LDK, pasiūlė jam Lenkijos karaliaus sostą. [...] Nepakankamai rūpinosi LDK interesais – retai būdavo Lietuvoje, stengėsi, kad Jogailaičių dinastijai atitektų Čekijos ir Vengrijos sostai. [...] Buvo sustabdytas Lietuvos veržimasis į Rytus. [...] Pablogėjus jo ir Krymo chano Menglio – Girėjaus santykiams, totoriai, skatinami Maskvos didžiosios kunigaikštystės, vėl pradėjo pulti LDK; stengėsi atstumti ją nuo Juodosios jūros tarp Dniepro ir Dniestro žiočių. (.....)

X. Valstybė suskilo į dvi konfrontuojančias stovyklas, kurioms vadovavo du Lietuvos didžiaisiais kunigaikščiais besiskelbią valdovai. Naujas vidaus karas tarp Gediminaičių tapo neišvengiamas. Po dvejus metus kraštą niokojusių karo veiksmų, dviejų Gediminaičių kariuomenės susitiko lemiamose kautynėse. Lenkijos remiamo jo kariuomenė pasiekė pergalę ne tik prieš varžovą dėl didžiojo kunigaikščio valdžios, bet ir sutriuškino varžovo sąjungininką Livonijos ordina. Livonijos ordino pralaimėjimas pagal padarinius prilygo Žalgirio mūšiui. (.....)

68. Žemiau pateikti 4 Lietuvos Didžiųjų kunigaikščių vardai. Lentelėje jų vardus įrašykite prie kiekvieno svetimšalio valdovo (karvedžio), su kurio kariuomene buvo susidūrusi Lietuva jų valdymo laikais. Algirdas, Gediminas, Mindaugas, Vytautas. (iš viso 4 taškai)

Burundajus
Ditrichas fon Altenburgas
Dmitrijus Donietis
Ulrichas fon Jungingenas